

Opis źródła:

Fundacja parafii w Długiej Dąbrowie [dziś Dąbrowa Wielka], wsi na terenie ziemi drohickiej na dzisiejszym Podlasiu. Parafię ufundowali okoliczni dziedzice 18 lutego 1423 r. W dokumencie wyznaczono uposażenie, z którego należało utrzymać parafię. Zamieszczone źródło jest tłumaczeniem z języka łacińskiego.

Miejsce wydania:

Kalinowski E., *Parafia Dąbrowa Wielka. 600 lat dziejów*, Dąbrowa Wielka-Warszawa 2024, s. 13-14.

Miejsce przechowywania oryginału źródła.

Oryginał: nie zachował się.

Kopie: Archiwum Diecezjalne w Siedlcach, sygn. D 39, k. 213-241v; sygn. D 40, k. 183-184v; sygn. D 51, k. 286v-288v, 443-444v; sygn. D 149, k. 285v-286v.

Tekst źródła:**Fundacja parafii w Długiej Dąbrowie**

W imię Pańskie, Amen. Na wiecznej rzeczy pamiątkę, chociaż dzieła, które słabość ludzka [stworzyła] na doczesny pożytek z czasem przemijający z taką pilnością troski ustanawia się, aby pozostały niewzruszone dla potomności; tym bardziej odpowiednie są do polecenia pamięci potomnych takie, z których można się spodziewać, że powstanie zbawienniejszy owoc na wieczność i przyniesie obfite korzyści dla boskiej czci w Kościele Bożym. Przeto my, dziedzice ze swymi parafianami, Stanisław, Piotr, Bogusław i Falisław [bracia] rodzeni, Jan z bratankami swymi, a także Mieczysław, Maciej, Paweł z Kownat, dziedzice z Długiej Dąbrowy w dobrach swoich jeszcze niepodzielonych albo w nowym osiedlisku ze swoimi parafianami, dodając ich, to jest z Piotrem z jego synami, dziedzicami z Miodus; Wojciech ze swoimi synami, dziedzice z Kaczyna; [ze] Stanisławem, Piotrem i Janem, dziedzicami ze Świącka; Wawrzyniec ze swoimi synami, dziedzic z Brzósok; [z] Mikołajem ze swoimi synami, dziedzic[em] ze Średnicy; [z] Piotrem, Stanisławem dziedzicami z Mystek; Stanisław ze swoimi synami, dziedzic z Włostów; [z] Maciejem z synami, dziedzic[em] z Plewek; Maciej z synami, dziedzic z Gierałtów; [z] Wacławem z synami, dziedzic[em] z Szepietowa; ci wszyscy ze swoimi przyszłymi potomkami chcący

gorliwie zamienić w przyszłym życiu rzeczy ziemskie na wieczne oraz cieszyć się darami boskiej nagrody, które przeto teraz nie wątpiąc, że nie będą im cofnięte przez chwałę wiecznego błogosławieństwa, na darowiznę dla zbawienia naszego, naszych rodziców, przodków i pozostałych wiernych Chrystusowi my dziedzice ze swoimi parafianami wspomnianymi wyżej i przyszłymi uposażamy [i] wnosimy kościół parafialny we wspomnianej Długiej Dąbrowie na cześć Boga Wszchemogącego oraz Jego [Matki] Najświętszej Maryi Dziewicy i św. Stanisława, św. Anny, św. Katarzyny, św. Mikołaja, Wszystkich Świętych. Przed wszystkim my we wspólnocie dziedzictwa naszego [dajemy] dwie włóki i miejsce, na którym powinien stać kościół z domem [plebańskim] i dla sług w naszym dziedzictwie tak długo i szeroko, jak jest ono objęte naszymi granicami, i dlatego dajemy [też] łąkę, jaką sobie [pleban] uzna za potrzebną, i dalej dajemy do wspomnianego kościoła jedną karczmę [tam], gdzie [pleban] sobie wybierze [na nią] miejsce i tej karczmie jedną morgę. To wszystko i każdą [rzecz] z osobna dajemy, darujemy, przypisujemy, włączamy i zapisujemy na użytek wspomnianego kościoła w Długiej Dąbrowie albo [jego] przełożonego lub przełożonych, będących [tam] obecnie i w przyszłości oraz darowaliśmy, daliśmy i przypisaliśmy temuż Kościołowi albo przełożonym przebywającym tam obecnie i w przyszłości korzystać, zużytkować i obrócić na dowolny użytek. Daliśmy także dziesięciny zbożowe z naszych gruntów i wszystkich [tutejszych] mieszkańców wiecznymi czasy i na wieki przełożonemu wspomnianego kościoła wybierać, zużywać i obracać na dowolny użytek. Na czego świadectwo zawieszona jest [do tego dokumentu] pieczęć nasza, wszystkich braci. Działo się to w dzień sobotni 18 lutego Roku Pańskiego 1423 [...].

Słowniczek pojęć:

Długa Dąbrowa – wieś w ówczesnej ziemi drohickiej, na terenie późniejszego województwa podlaskiego. Dziś to wieś Dąbrowa Wielka.

Włoka – miara powierzchni ziemi – ok. 18 ha.

Dziesięcina – opłata na rzecz parafii, która wynosiła 1/10 plonów lub ich równowartość w pieniądzu.

Morga – miara powierzchni, 1/30 włóki.

Pytania do źródła

Pytania dla uczniów szkoły średniej (poziom podstawowy):

1. Jaka była motywacja ufundowania parafii?
2. Z czego miała się utrzymać parafia? Z czego czerpała dochody?

3. Jakie było wezwanie parafii?

4. Ilu było fundatorów? Jak sądzisz, jak to może świadczyć o ich zamożności?

Pytania dla uczniów szkoły średniej (poziom rozszerzony): pytania dla poziomu podstawowego, a ponadto:

1. Jak myślisz, jakie mogły być inne powody ufundowania parafii, których nie wymieniono w dokumencie?

Literatura pomocnicza:

Jaszczołt T., *Fundacje kościelne na Podlasiu do końca XV w.*, [w:] *Kościół a państwo na pograniczu polsko-litewsko-białoruskim. Źródła i stan badań*, red. M. Kietliński i in., Białystok 2005, s. 13-48 (<https://pbc.biaman.pl/dlibra/publication/7971/edition/7600/content>).

Katalog zabytków sztuki w Polsce, seria II, t. 9: *Województwo łomżyńskie*, z. 2: *Ciechanowiec, Zambrów, Wysokie Mazowieckie i okolice*, oprac. M. Kałamajska-Saeed, Warszawa 1986.

Najważniejsze cezury:

Dnia 18 II 1423 r. ufundowano parafię w Długiej Dąbrowie. Parafia istnieje do dziś.

Imię i nazwisko osoby opracowującej rekord: Michał Sierba